

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Innamepompstation Bergsche Maas te Hank met persleidingtracé Evides

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

13 september 2018 / projectnummer: 3170

1. Advies over het milieueffectrapport (MER) en de aanvulling daarop

Evides Waterbedrijf wil een nieuw pompstation voor de inname van oppervlaktewater realiseren aan de Bergsche Maas. Daarnaast worden leidingen aangelegd om het water van dit pompstation naar het spaarbekken De Gijster te transporteren. De Gijster is een van de spaarbekkens die gebruikt worden voor de productie van drinkwater. Voor de realisatie van het pompstation en de leidingen is een MER opgesteld.

De Commissie voor de milieueffectrapportage¹ signaleerde in een eerder advies² over dit project dat in het MER informatie ontbrak, die van belang is voor de besluitvorming. Het MER bevatte geen publieksvriendelijke samenvatting en de effecten op natuurwaarden waren onvoldoende beschreven. Zij adviseerde deze informatie aan te vullen voorafgaand aan de besluitvorming. De gemeente heeft de Commissie gevraagd om te beoordelen of de aanvullende informatie³ en het MER tezamen voldoende informatie geven om goed onderbouwde besluiten te nemen.

Wat blijkt uit de aanvulling op het MER?

De aanvullende informatie heeft voornamelijk betrekking op de gevolgen van de aanleg van de transportleidingen voor natuurwaarden. Uit deze informatie blijkt dat negatieve effecten tijdelijk zijn en dat meerwaarde voor de natuur kan ontstaan door maatregelen in de Fortunapolder en op de Sint Jansplaat te nemen. De publieksvriendelijke samenvatting geeft een overzicht van de aanleiding en doelstelling van het nieuwe pompstation, de mogelijke oplossingen en de effecten in de aanlegfase en de gebruiksfase.

Wat vindt de Commissie van de aanvulling?

Het MER en de aanvulling bevatten tezamen voldoende informatie om het milieubelang goed mee te wegen bij de besluitvorming over de omgevingsvergunning. In de aanvulling is voldoende onderbouwd dat het project geen permanente en onomkeerbare negatieve gevolgen heeft voor de natuur. Voor habitats en soorten waarvoor tijdelijk negatieve effecten optreden – onder andere zachthoutoibos en broedvogels – is een onderbouwing gegeven van de mogelijkheden om de natuur te herstellen.

De publieksvriendelijke samenvatting is goed leesbaar en geeft voor besluitvormers en burgers een overzicht van de belangrijkste conclusies van het MER. De samenvatting geeft – net

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3170](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

² Zie het [voorlopig toetsingsadvies](#) over het milieueffectrapport, uitgebracht op 24 augustus 2018.

³ Naar aanleiding van het voorlopig toetsingsadvies zijn diverse documenten toegestuurd, waaronder:

- Een samenvatting van het MER (ter inzage gelegd door de gemeente Werkendam, half juli 2018)
- Ontwerpbeschikking Ontgrondingsvergunning (ter inzage gelegd door de Provincie Noord-Brabant, 16 juni 2018)
- Ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming, inclusief toelichtingen op de aanvraag (ter inzage gelegd door de Provincie Noord-Brabant, 22 mei 2018)
- Ontwerpbeschikking gebiedsbescherming Wet natuurbescherming, inclusief toelichtingen op de aanvraag (ter inzage gelegd door de Provincie Noord-Brabant, 28 juni 2018)

Zie de link [3170](#) voor het volledige overzicht van documenten die de Commissie bij haar advisering heeft betrokken.

als het MER – geen volledig inzicht in de effecten van de aanleg van de transportleidingen op natuurwaarden. Voor deze informatie moeten de andere (aanvullende) documenten worden geraadpleegd.

De Commissie geeft in overweging om de samenvatting aan te vullen met de natuurinformatie uit de documenten die gebruikt zijn bij de vergunningverlening door de provincie.

Figuur 1: Situering pompstation en transportleidingen in het voorkeursalternatief (bron: Samenvatting van het MER)

Achtergrond

Voor de bouw van het innamepompstation en de aanleg van de leidingen tussen het pompstation en het spaarbekken zijn diverse vergunningen nodig, zoals een omgevingsvergunning, een watervergunning, een natuurbeschermingsvergunning en een ontgrondingsvergunning. Deze vergunningen moeten verleend worden door respectievelijk de gemeentes Werkendam en Drimmelen, Rijkswaterstaat en (de laatste twee vergunningen) de provincie Noord-Brabant. Voor het besluit over de ontgrondingsvergunning is een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk. Daarnaast is een Passende beoordeling nodig, vanwege de gevolgen voor het Natura 2000-gebied de Biesbosch. Besloten is een MER op te stellen voor de te nemen besluiten. De gemeente Werkendam treedt op als coördinerend bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure.⁴

Advisering door de Commissie

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag besluit over de vergunningen. In dit toetsingsadvies beoordeelt de Commissie of het MER voldoende informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in het besluit over de vergunningen.

⁴ De Commissie merkt op dat volgens het Besluit m.e.r. alleen de ontgrondingsvergunning m.e.r.-beoordelingsplichtig is. Het bevoegd gezag daarvoor is de Provincie Noord-Brabant.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Samenvatting en toegankelijkheid (milieu)informatie

De gemeente Werkendam heeft het MER ter inzage gelegd tezamen met de ontwerp-omgevingsvergunning en de ontwerp-watervergunning. De ontgrondingsvergunning en de natuurbeschermingsvergunning, waarvoor de provincie Noord-Brabant het bevoegd gezag is, zijn niet op hetzelfde moment ter visie gelegd. Het MER verwijst vaak naar bijlagerapporten, die echter niet allemaal tezamen met het MER ter visie zijn gelegd. Dit geldt onder andere voor de Natuurtoets/Passende beoordeling, terwijl dit rapport cruciaal is voor de beschrijving en beoordeling van de effecten op natuur. In het MER ontbrak bovendien een publieksvriendelijke samenvatting. Door de grote hoeveelheid rapporten en de vele verwijzingen naar onderliggende rapporten, het ontbreken van bijlagen bij de terinzagelegging en het ontbreken van een samenvatting was het voor bestuurders en burgers niet mogelijk om voldoende inzicht te krijgen in de geplande ingrepen, de onderzochte alternatieven en de effecten daarvan. Daarom heeft de Commissie geadviseerd om het MER hierop aan te vullen.

Uit nadere informatie van de initiatiefnemer blijkt dat in de periode mei-augustus 2018 alle ontwerpbesikkingen ter inzage zijn gelegd door de verschillende bevoegde gezagen.⁵ Op de website www.spaarbekken.nl heeft de initiatiefnemer ook alle informatie gepubliceerd. Daarmee is de relevante informatie voor de besluitvorming over de diverse vergunningen voor een ieder beschikbaar. In juli 2018 is door de gemeente Werkendam ook een publieksvriendelijke samenvatting ter inzage gelegd.

De aan het MER toegevoegde samenvatting is goed leesbaar en geeft voor besluitvormers en burgers een overzicht van de belangrijkste conclusies van het MER. De Commissie plaatst hierbij enkele kanttekeningen:

- De samenvatting geeft – net als het MER – geen volledig inzicht in de effecten van de aanleg van de transportleidingen op natuurwaarden (zie volgende paragraaf). Voor deze informatie moeten de andere (aanvullende) documenten worden geraadpleegd.
- De samenvatting geeft geen informatie over het selectieproces dat is doorlopen om te komen tot de vier varianten die in het MER zijn onderzocht.

De Commissie adviseert de samenvatting aan te vullen met de informatie die van belang is (geweest) voor de besluitvorming over de ontgrondingsvergunning, de natuurbeschermingsvergunning en de ontheffing voor soortenbescherming.

⁵ De volgende ontwerpbesluiten hebben ter inzage gelegen:

- Ontwerpbesikking Omgevingsvergunning, ontwerpbesikking Watervergunning en MER (gemeente Werkendam): van 1 juni tot 13 juli 2018
- Ontwerpbesikking Ontgrondingsvergunning (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, namens Provincie Noord-Brabant): van 16 juni tot 28 juli 2018
- Ontheffing soortenbescherming Wet natuurbescherming (Omgevingsdienst Brabant Noord, namens Provincie Noord-Brabant): van 22 mei tot 2 juli 2018
- Ontwerpbesikking gebiedsbescherming Wet natuurbescherming (Omgevingsdienst Brabant Noord, namens Provincie Noord-Brabant): van 28 juni tot 8 augustus 2018

2.2 Effecten op natuur

De Commissie constateerde dat in de natuurtoets informatie ontbrak om de effecten op de natuur voldoende te kunnen beoordelen. Zij adviseerde om in een aanvulling op het MER:

- een nadere ecologische onderbouwing op te nemen van de conclusie dat significante gevolgen voor de Blauwborst en Snor uitgesloten kunnen worden;
- te onderbouwen dat de ingrepen op de Sint-Jansplaat en in de Fortunapolder onlosmakelijk onderdeel vormen van het voornemen;
- de beoordeling van de effecten op het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) nader te onderbouwen;
- de beoordeling van de effecten op beschermde soorten nader te onderbouwen.

Zoals aangegeven in § 2.1. heeft het MER ter inzage gelegen bij de gemeente Werkendam. Omstreeks dezelfde periode heeft de provincie Noord-Brabant ontwerpbesluitingen ter inzage gelegd van de ontgrondingsvergunning, de natuurbeschermingsvergunning en de ont-heffing voor soortenbescherming. Bij de aanvraag van deze vergunningen zijn ter onderbouwing diverse notities gevoegd⁶. De ontwerpbesluitingen en de genoemde notities heeft de Commissie alsnog bij de advisering betrokken, als aanvulling op het MER:

- In de Ontwerpbesluiting Wet natuurbescherming is aangegeven dat de gevolgen voor de Blauwborst en de Snor tijdelijk zijn en dat nieuwe broedmogelijkheden ontstaan na herinrichting van het plangebied. Hoewel deze stelling niet is onderbouwd met een gedetailleerde beschouwing over de huidige kwaliteit van het leefgebied, de gevoeligheid van de populatie voor verstoring, het aanpassings- of herstelvermogen en de tijd die hier voor nodig is, vindt de Commissie de conclusie dat significante effecten uitgesloten kunnen worden aannemelijk.
- In de *Notitie Maatregelen St. Jansplaat en Fortunapolder Innamepompstation Bergsche Maas* (d.d. 28 augustus 2018) is voldoende onderbouwd dat de ingrepen op de Sint-Jansplaat en in de Fortunapolder onlosmakelijk onderdeel vormen van het voorkeursalternatief. De maatregelen in de Fortunapolder zijn nodig op grond van de Waterwetcompensatie. Dit hangt samen met de ‘verhoging’ in het stroomprofiel door de aanleg van het innamepunt. Het nattere milieu dat hierdoor ontstaat sluit goed aan bij de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.
- In de *Notitie IPS Bergsche Maas; NatuurNetwerk Brabant* (d.d. 19 maart 2018) is expliciet ingegaan op de effecten op het NNN en zijn maatregelen beschreven ter compensatie van deze effecten.
- Mede op basis van de notitie *Aanvullende informatie t.b.v. Wnb Soortenbescherming; Aanleg Pompstation Bergsche Maas* (d.d. 23 maart 2018) is door de Provincie Noord-Brabant geconcludeerd dat de gunstige staat van instandhouding van de noordse woelmuis, grote modderkruiper en ruige dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

⁶ Deze notities zijn te vinden via de link [3170](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. Gert Dekker

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

drs. Reinoud Kleijberg

Marja van der Tas (voorzitter)

drs. Frank Wijnants

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Ontgrondingsvergunning, omgevingsvergunning, natuurbeschermingsvergunning, watervergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D16.1, "oppervlaktedelfstoffen". Daarom is een project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

Provincie Noord-Brabant (ontgrondingsvergunning, natuurbeschermingsvergunning), Rijkswaterstaat (watervergunning), gemeente Werkendam en gemeente Drimmelen (omgevingsvergunningen).

Initiatiefnemer besluit(en)

Evides Waterbedrijf.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Werkendam.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3170](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

